

مسئولیت پذیرها، انتظارشان از زندگی منطقی تر است

سردرگم است، نمی‌داند چه کار کند، برود یا بماند. با بی‌حوصلگی روبه‌روی آینده می‌ایستد و دستی به سر و رویش می‌کشد.

سلامت نیوز : سردرگم است، نمی‌داند چه کار کند، برود یا بماند. با بی‌حوصلگی روبه‌روی آینده می‌ایستد و دستی به سر و رویش می‌کشد. نگاهش از پشت پنجره به حرکت آرام برگ درختان که با نسیم صبحگاهی جابه‌جا می‌شود، گره می‌خورد. پنجره را باز می‌کند تا از هوای مطبوع صبحگاهی لذت ببرد اما نسیم دلنواز صبحگاهی او را به خیال بچگی‌اش می‌کشاند. انگار همین دیروز بود که دوست داشت بزرگ شود و جوان.

به گزارش سلامت نیوز به نقل از ایران ؛ « جوانی، پرنشاط ترین و پرنرژی ترین دوران زندگی انسان است که با تصمیم گیری‌های مدیرانه، برنامه‌ریزی و مسئولیت‌پذیری در رسیدن به اهداف کوچک و بزرگ، چراغ راه آینده‌ات را روشن می‌کند. « این همان حرف‌هایی است که بارها در دوران کودکی از سوی بزرگترها خطاب به نوجوانان و جوانان زمانه‌اش شنیده است. در حالی که در دوران کودکی خود سیر می‌کند، جیک جیک گنجشک کوچکی خیالش را به هم می‌زند. در کسری از ثانیه، چشمانش را بر هم می‌زند و به دنیای واقعی می‌رسد. چه زود گذشت، دوران پرتب و تاب کودکی و نوجوانی و چه زود رسید، پرشورترین و پرنرژی ترین دوره زندگی یعنی جوانی. تصمیم می‌گیرد نگاهش را به زندگی تغییر دهد.

تلاش و کوشش مضاعف را سرلوحه برنامه‌هایش کند و با نگاهی مسئولیت‌پذیرانه و توقعاتی معقول با علم و دانش و سرمایه‌ای که تا امروز ذخیره کرده است، به دنبال بهترین مسیر حرکت کند. تردید را غلط می‌داند و با مرور این جمله که شکست راهی است به سوی کامیابی، با امید به آینده، برای چندمین بار راهی شکستن سد مشکلات کاری‌اش می‌شود تا با یافتن شغلی و کسب درآمدی، اهداف زندگی‌اش را محقق کند. اما دوست دارد، به این علامت سؤال ذهنش نیز پاسخ دهد، چرا گاهی در هیأت منصفه خانه و خانواده و حتی در سطحی بالاتر مانند جامعه به مسئولیت‌پذیر نبودن و در مواقعی نیز به متوقع بودن محکوم می‌شود، در حالی که بعضی او را محق و بعضی او را مقصر می‌دانند؟

خانواده در هر مقام و موقعیتی از مسئولیت دادن به جوانان دریغ نکنند

دکتر صغری ابراهیمی قوام، روانشناس می‌گوید: امروزه برخی جوانان در عرصه‌های مختلف زندگی اعم از یافتن شغل و حفظ آن با مشکلاتی روبه‌رو می‌شوند که گاه به تصور غلط، بیشترین تأکید و تمرکز بر بی‌کفایتی جوانان است. این در حالی است که مسئولیت‌پذیر بودن جوانان معلول علت‌هایی است که خانواده و محیطی که انسان در آن رشد و پرورش می‌یابد، در شکل‌گیری، حفظ و تقویت آن نقش مهمی دارد. عضو هیأت علمی دانشگاه علامه می‌افزاید: احساس مسئولیت نوعی نگرش و مهارت است که از ابتدای زندگی و بتدریج در فرد تکوین می‌یابد و در گذر زمان و به واسطه فرصت‌هایی که برای فرد ایجاد می‌شود، ارتقا می‌یابد. این مسئولیت شامل مسئولیت فردی، خانوادگی، اجتماعی و مسئولیت در برابر عهد و پیمان الهی است.

ابراهیمی قوام تصریح می‌کند: تناسب تکلیف با ظرفیت و توان فرد، از دوران کودکی او را در تصمیم‌گیری‌ها و انجام موفقیت‌آمیز مسئولیت واگذار شده، یاری می‌کند و مهمتر اینکه از بروز احساس شکست و ناکامی در او می‌کاهد و منجر به شکل‌گیری احساس مفید و مؤثر بودن می‌کند. این روانشناس ادامه می‌دهد: امروزه، برخی جوانان جویای کار پس از مدتی تلاش و یافتن شغلی مناسب به تصور اینکه قادر به انجام مسئولیت نیستند، از پذیرش آن خودداری می‌کنند چرا که از تجربه‌های تلخ و شیرین ناشی از مسئولیت‌های خرد و کلان در سنین پائین‌تر محروم بوده‌اند. عضو هیأت علمی دانشگاه علامه تأکید می‌کند: خانواده‌ها در هر موقعیت و پایگاه اجتماعی که هستند، باید به جای نادیده گرفتن توانمندی‌های فرزندان‌شان، با دادن مسئولیت توأم با نظارت و گفت‌وگو، در مسیر ارتقا بخشیدن به توانایی نوجوانان و جوانان گام بردارند و به آنها فرصت نقد و بررسی و آزمون و خطا بدهند.

جوانان مسئولیت‌پذیر بیش از دیگران قادر به مقابله با چالش‌های زندگی هستند

دکتر فرخنده مفیدی، متخصص تعلیم و تربیت نیز در این باره می‌گوید: مسئولیت‌پذیری یکی از مهمترین ویژگی‌های فردی و اجتماعی است که یک شبه حاصل نمی‌شود. بنابراین مسئولیت‌پذیر بودن جوان امروز نسبت به خود، دیگران، خانواده، شغل و در نهایت جامعه به نحوه پرورش و کودکی دیروز او برمی‌گردد. عضو هیأت علمی دانشگاه علامه می‌افزاید: همان طور که می‌دانیم، مدیران یا کارفرمایان یا حتی افراد در سنین ازدواج، مسئولیت‌پذیر بودن فرد را جزو معیارهای مهم در سنجش و گزینش قرار می‌دهند. چرا که فرد مسئولیت‌پذیر با انجام بموقع و دقت در مسئولیت محول شده، باعث ایجاد اعتماد و اطمینان خاطر در محیط کار و خانواده و در مقابل، فرد غیرمسئول باعث سلب آرامش و به عبارتی آزار خود و دیگران می‌شود.

این روانشناس، مسئولیت ندادن به کودکان از سوی خانواده را ظلم به آنها و نه لطف به آنها می‌داند و می‌گوید: چنین کودکانی در سنین نوجوانی و مخصوصاً جوانی که زمان اشتغال و تشکیل خانواده فرا می‌رسد، با اختلالات رفتاری مواجه خواهند شد. در عین حال، کودکانی که وظیفه مدار تربیت شده‌اند، جوانان پویایی هستند که به دلیل تجربه کردن مسئولیت‌ها و افت و خیزهای ناشی از آن، قدرت تجزیه و تحلیل و مدیریت بحران در هنگام مواجهه با چالش‌های دوران نوجوانی و جوانی را دارند.

مسئولیت‌پذیری مهمترین عامل در رشد هوش اجتماعی و کسب موفقیت‌های شغلی جوانان دکتر علیزاده، جامعه‌شناس نیز می‌گوید: به نظر می‌رسد، در شهرها و بویژه مناطق بزرگ و در لایه‌های اجتماعی متوسط و رو به بالا، والدین به نوعی با فرزندانشان برخورد می‌کنند که خواسته یا ناخواسته باعث تضعیف مسئولیت‌پذیری در آنها می‌شوند. وی می‌افزاید: آن دسته از جوانانی که امروز در امر اشتغال و هرگونه فعالیت فردی و جمعی، به بی‌مسئولیتی متهم می‌شوند، آنهایی هستند که از دوران کودکی از انجام کوچک‌ترین مسئولیتی که باید خود عهده‌دار آن می‌شدند، محروم مانده‌اند. این جوانان به دلیل نیاموختن مهارت‌های زندگی، نه تنها در کنش‌های متقابل اجتماعی با مشکل روبه‌رو می‌شوند بلکه قادر به یافتن راه‌های برون رفت از چالش‌های پیش رو نیز نخواهند بود چرا که نمی‌دانند چگونه از ناکامی‌ها برای رسیدن به کامیابی‌ها تجربه‌اندوزی کنند.

علیزاده ادامه می‌دهد: وظیفه مدار تربیت نشدن، در مواردی منجر به افزایش توقعات جوانان می‌شود و به تصور اینکه، جامعه قادر به برآورده کردن خواسته‌هایشان نیست، از مشارکت در فعالیت‌های اجتماعی امتناع می‌کنند و به نوعی جامعه‌ستیز و جامعه‌گریز می‌شوند. این جامعه‌شناس می‌گوید: مطالعات نشان می‌دهد، اغلب جوانان روستایی بر خلاف جوانان شهری، به دلیل اینکه از دوران کودکی در فرآیند زندگی مشارکت می‌کنند و به نوعی عهده‌دار مسئولیت می‌شوند، از هوش اجتماعی بالاتری برخوردارند. وی تأکید می‌کند: جامعه باید با ایجاد نگرش در جوانان و تبدیل آن به بینش و واگذاری مسئولیت‌های متناسب با درک و توان آنها، مسئولیت‌پذیری را به رفتاری نهادینه مبدل کند.

این جامعه‌شناس، تغییر شیوه مدیریت در عرصه‌های تعلیم و تربیت و جایگزینی مدیریت باغبانی به جای مدیریت پادگانی را مهمترین عامل برای نهادینه کردن احساس مسئولیت‌پذیری در جوانان می‌داند و می‌گوید: مدیریت نرم و لطیف در برخورد با نوجوانان و جوانان، باعث تعامل هرچه بیشتر جوان و جامعه می‌شود. مشارکت دادن و محول کردن مسئولیت به آنها، همگی در رشد و تعالی جوانان مؤثر است. همچنین تشکیل تعاونی‌های فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی در مناطق و محله‌های شهری و احیای برخی شیوه‌های تعلیم و تربیت که در گذشته مرسوم بوده است، مانند مسئولیت دادن به فرزندان به تناسب قوه درک و توان آنها و سرمایه‌گذاری‌های اجتماعی و فرهنگی در این راستا، جوانان را در رسیدن به موفقیت‌های شغلی و... یاری می‌کند.

خودشناسی مثبت یکی از راه‌های مهم برای کسب موفقیت است

مفیدی تصریح می‌کند: افرادی که با مهارت‌های زندگی که مسئولیت‌پذیر بودن یکی از آنهاست، ناآشنا هستند، در ارتباط با دیگران نیز دچار مشکل می‌شوند. چنین افرادی در محیط کار و حتی خانواده به دلیل وظیفه مدار نبودن در انجام کارهایشان، مدام از حجم کاری، نوع شغلشان و... شکایت دارند و دیگران را مقصر و خود را محق می‌دانند و به نوعی به دنبال توجیه کم‌کاری‌هایشان هستند که مجموعه این عوامل به ناشادبودن، احساس ناپختگی، انزوایی و... در فرد می‌انجامد.

وی، یکی از راه‌های مسئولیت‌پذیر شدن جوانان را خودشناسی مثبت و باور اینکه آنها نیز از توانایی‌ها و توانمندی‌های شایسته‌ای برخوردارند، بیان می‌کند.

مفیدی با بیان اینکه جوانان وظیفه‌مدار، انتظارشان از زندگی منطقی‌تر است، ادامه می‌دهد: در واقع، این دسته از جوانان، توقعاتشان از دیگران کم و از خودشان زیاد است، به طوری که انتظار ندارند، یک شبه ره صد ساله روند. عضو هیأت علمی دانشگاه علامه با بیان اینکه مسئولیت‌پذیر نبودن، نوعی اختلال رفتاری به شمار می‌آید، خاطرنشان می‌کند: اینگونه افراد می‌توانند، با خودسازی، خودباوری، کارورزی و آموزش مهارت‌های زندگی و همچنین انجام مشاوره‌های روانشناسی، رفتاردرمانی شوند.